

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (3)

2017-09-06

JURFAK 2017/52

Riksdagsförvaltningen

**Remiss av förslag om Riksrevisionen (delbetänkande 2016/17:URF1)
(Dnr 673-2016/17)**

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet har genom remiss inbjudits att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Utredningsuppdraget innebär att det görs en översyn av regleringen kring riksrevisorerna utifrån utpekade fokuspunkter, bland annat en utvärdering av ordningen med tre från varandra självständiga riksrevisorer, att se över kvalifikationskraven för revisorerna, att fundera på ordningen för skiljandet av en riksrevisor från sin tjänst samt att jämföra med grundlagsregleringen kring JO i syfte att se om de båda regleringarna kan göras mer enhetliga.

Juridiska fakultetsnämnden vill inledningsvis framhålla att de flesta förslagen i utredningen är väl avvägda och ger inte nämnden anledning att komma med särskilda synpunkter. Det finns dock några saker som fakultetsnämnden vill framhålla.

Det är viktigt att hela tiden ha i åtanke det uppdrag som Riksrevisorerna har. Utredningen sammanfattar detta med att Riksrevisorerna granskning rör genomförandet och effekterna av politiska beslut, vilket syftar till att ge underlag för framtida politiska ställningstaganden. Granskningen är även en viktig del av den konstitutionella kontroll som riksdagen har till sitt förhållande.

Riksrevisorernas granskning rör sig i gränslandet mellan politik, juridik och ekonomi och är därför särskilt utsatt för påtryckningar utifrån. Eftersom Riksrevisorernas granskning även omfattar regeringen blir den politiska dimensionen av deras arbete än mer påtaglig och särskiljer myndigheten från exempelvis Riksdagens ombudsmän. Detta är som sagt viktigt att ha i åtanke när eventuella reformer diskuteras vad gäller myndighetens självständighet, oberoende och förtroende.

Precis som utredningen påpekar gör detta att starka skäl talar för att behålla en stark grundlagsreglering som skyddar och legitimerar riksrevisorernas självständighet och oberoende. Fakultetsnämnden håller därför med utredningen om att det är angeläget de delar av regleringen som rör frågor kopp-

lade till revisorernas självständighet och oberoende regleras på grundlagsnivå.

Ett av utredningens uppdrag var, som ovan nämnts, att se över enhetligheten i grundlagsregleringen mellan Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen. Det är, enligt fakultetsnämndens mening, märkligt att frågan om tillgång till handlingar inte regleras på samma sätt för de olika kontrollorganen. Under arbetet med den senaste grundlagsreformen gjordes förändringar i konstitutionsutskottets tillgång till handlingar för att bättre korrespondera med den rätt till handlingar som riksdagens ombudsmän har. Det vore därför rimligt att samma övervägande görs avseende Riksrevisionen för att få en enhetlig reglering av kontrollinstitutionernas tillgång till handlingar. Det kan då aldrig bli någon diskussion kring om tillgången skiljer sig åt mellan olika institutioner på det sätt som det blev mellan KU och Riksdagens ombudsmän före förändringen i Regeringsformen.

Juridiska fakultetsnämnden anser att utredningen borde fört en mer utvecklad diskussion kring frågan om en av riksrevisorerna skulle ha ett särskilt ansvar för myndigheten, en motsvarighet till Chefs-JO. Det finns skäl att fundera på om inte detta vore en lämplig lösning, dels för att ge myndigheten en mer tydlig företrädare, dels göra ansvarskedjan mer transparent.

Utredningen föreslår att "allvarlig försummelse" ska kvarstå som rekvisit för riksrevisors skiljande från uppdraget. Juridiska fakultetsnämnden instämmer i Hans-Gunnar Axbergers observation att detta rekvisit är en "främmande fågel" i svensk rätt men instämmer i utredningens motiv för att behålla rekvisitet. Däremot anser fakultetsnämnden att även bristande förtroende borde vara grund för att skilja revisorn från uppdraget.

Begreppet "allvarlig försummelse" träffar inte alla situationer som kan vara skäl för skiljande från ett uppdrag som riksrevisor. Det kan exempelvis röra sig om ageranden eller uttalanden som i sig inte utgör en allvarlig försummelse men som i sig själv är tillräcklig för att riksdagen, och allmänheten, tappar förtroendet för riksrevisorn. Om det i en sådan situation inte skulle finnas en möjlighet att skilja riksrevisorn från sitt uppdrag skulle institutionen Riksrevisionen kunna komma att tappa förtroende och därmed även trovärdighet i sin granskande verksamhet. Detta skulle underminera den viktiga del av kontrollmakten som Riksrevisionen utgör.

Uppdraget som riksrevisor är ett förtroendeuppdrag och den statliga revisionens historia visar att framgången i stor utsträckning vilar på förtroendet för revisorerna och institutionen som sådan och inte bara på själva konstruktionen. Det är även viktigt för allmänhetens tilltro till den konstitutionella kontrollmakten att det finns ett högt förtroende för de personer som representerar myndigheten.

UPPSALA
UNIVERSITET

REMISSYTTRANDE

3 (3)

2017-09-06

JURFAK 2017/52

Med anledning av detta borde det finnas en möjlighet att skilja en riksrevisor från tjänsten enbart på grunden att riksdagen tappat förtroendet för hen. Fakultetsnämnden har tidigare i detta yttrande slagit fast att riksrevisorn befinner sig i en politiskt utsatt situation. Det är därför viktigt att ett eventuellt misstroende manifesteras av en bred riksdagsmajoritet. Detta för att undvika att en politisk majoritet kan rösta bort en obekväm riksrevisor. För enhetlighetens skull är det rimligt att använda samma kvalificerade majoritet som i frågan om allvarlig försummelse, det vill säga tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av ledamöterna.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Patrik Bremdal. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg